

29

තලාක් හා ඉද්දා

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا
الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ

“නබි (මුහම්මද් !) නුඹලා ස්ත්‍රීන් තලාක් (දික්කසාද කිරීමට අදහස්) කළහොත් ඔවුන්ගේ නියමිත ඉද්ද (පොරොත්තු) කාලයෙහි ඔවුන් දික්කසාද කරනු. ඉද්ද කාල සීමාව නිවැරදි ව ගණනය කරනු. තව ද නුඹලාගේ රබී (පරමාධිපති) වන අල්ලාහුට බිය වනු...” (65 අත් තලාක් : 1)

විවාහය උතුම් වූ ගිවිසුමකි. එය සදාකාලික සබඳතාවක් විය යුතු නිසාවෙන් ම අඹු සැමි දෙපළ අතර ඉටු කළ යුතු යුතුකම්, අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ වෙන වෙන ම පැහැදිලි ව ඉස්ලාම් දේශනා කර ඇත. නමුදු, විකල්පයක් නොමැති තත්ත්වයක දී දික්කසාදය නොවැලැක්විය හැකි අවසරයක් ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීම උදෙසා අනුමැතිය ද එය ලබා දී ඇත. එනම් විවාහයක උතුම් අරමුණුවලට ළඟා විය නොහැකි තත්ත්වයකට අඹු සැමි දෙපළ අතර මත හේද ඇති වී ඒවා විසඳීමට ගත් සියලු උත්සාහයන් පරාජය වූ පසු තව දුරටත් ඔවුන් එක් ව ජීවත් වීමට අකමැති බව පැහැදිලි ව පෙනෙන්නේ නම්, ඔවුන්ට වෙන්වීම හැර වෙනත් මඟක් නොමැති නම් ඔවුන් දෙපළට වෙන්වීම උදෙසා අනුමැතිය ඉස්ලාම් ලබා දී ඇත.

විවාහ බැඳීම නොකැඩී පැවතීම උදෙසා, ඉස්ලාම් දහම විවාහයට පෙර මනාල යුචලගේ ගැළපීම සලකා බැලීම හා දෙදෙනාගේ ස්ව කැමැත්ත හෙළි කිරීම අනිවාර්ය කර ඇත. එකිනෙකා හොඳින් වටහා ගැනීමට හිත මිතුරන් ලෙස සිටිය යුතු ය, යන්න බලාපොරොත්තු වේ. තම තමන්ගේ බලාපොරොත්තු, පරස්පර අදහස්, ප්‍රිය නොවන කරුණු යනාදිය දෙදෙනා ම විවෘත ව කතා කර, එකිනෙකා දැනුම්වත් වී ජීවිතය මෙහෙයවා ගැනීමට ඉස්ලාම් මග පෙන්වයි. ඒ හැර සිත් තැවුලට පත් නොවන ලෙසට ඉස්ලාම් අවවාද කරයි.

“අල්ලාහ් අනුමත කළ දේ අතරින් ඔහුට ඉතා ම පිළිකුල් සහගත ක්‍රියාවක් වනුයේ තලාක් වේ.”(ආබුදාවද්)

“ෂෙයිතාන් මෙලොව කරන ලද මැරවරකම් පිළිබඳ දිනපතා ම ඉබ්ලිස් අසලට ගොස් ප්‍රකාශ කරයි. ඔවුන් අතරින් කෙනකු අද මම මෙම පවුල වෙන් කළෙමි.” යනුවෙන් පැවසූ විට එයින් ඉබ්ලිස් බෙහෙවින් සතුටට පත් වේ.”(මුස්ලිම්) යන අදහස නබි සල්ලල්ලාහු අලෙයි වසල්ලම් තුමා දැනුම් දුන්න.

දික්කසාදය යන්න පාපී ක්‍රියාවක් යන්න වටහා ගත යුතු ය. එය කෙළි සෙල්ලමක් ලෙස හෝ රඟපෑමක් ලෙස සිදු කිරීම පවා ඉස්ලාම් තරයේ හෙලා දකියි.

“කරුණු තුනක් රඟපෑමක් ලෙස සිදු කළ ද සත්‍යවශයෙන් සිදු කළ ද එය සත්‍යයක් ලෙස පිළිගනී. ඉන් තලාකය ද එකකි.” (තිර්මිදි) යනුවෙන් නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහිවසල්ලම් තුමා පැවසුවේ ය.

මෙවැනි සියලු ම අවවාද හා පෙර සැලසුම්වලට පසු ව ද පහත සඳහන් පරිදි විවාහ ජීවිතයේ ගැටලු මතුවුවහොත් එවිට දික්කසාදය අනුමත වේ. එය කෙලෙස සිදු විය යුතු ද යන්න පෙන්වා දී ඇත.

- ★ සැමියා හා බිරිඳ ගැටලුව තමන් අතර ම විසඳ ගැනීමට උත්සාහ කළ යුතු ය.
- ★ එලෙස තමන් අතර විසඳ ගැනීමට නොහැකි වූ විට සැමියාගේ පාර්ශ්වයෙන් කෙනකු ද බිරිඳගේ පාර්ශ්වයෙන් කෙනකු ද සමාදාන කිරීමට උත්සාහයක් ගැනීමට ඉදිරිපත් විය යුතු ය.
- ★ එවැනි උත්සාහ සියල්ල ම බිඳ වැටුණි නම්, සැමියා තලාක් සිදු කිරීමට සූදානම් විය යුතු ය.

“(වහා දික්කසාද කළ භාර්යාව එම ස්වාමීපුරුෂයා ම නැවත වරක් භාර්යාව වශයෙන් තබා ගැනීමට අවසර ඇති) තලාක් (දික්කසාදය) දෙවරක් (උච්චාරණය කළ හැකි) ය. අනතුරු ව නිසි ගරුසරු ඇති ව (භාර්යාව තමා වෙත) රඳවා ගැනීම හෝ විනීත භාවයෙන් යුතු ව අත් හැරීම හෝ සිදු කළ යුතු ය” (2.229)

නීති විද්වතුන් විසින් දික්කසාදය පිළිබඳ නීතිය පහත සඳහන් පරිදි වර්ග කර ඇත.

1. වාපිබ් වහ තලාක් :-

සැමියා හා බිරිඳ අතර අති වූ ගැටලු නිරාකරණය කිරීම සඳහා ඉදිරිපත් වූ සමථකරුවන් “මොවුන් දෙදෙනා වෙන් වීම යහපත් ය, මොවුන් එක් ව ජීවත්වන්නේ නැත, මොවුන් එක් ව සිටිය ද විවාහයක අරමුණ ඉටු නොවේ” යැයි නිර්ණය කළ විට තලාක් ලබා දීම වාජිබ් වේ.

2. සුන්හත් වන තලාක් :-

යමෙකුගේ බිරිඳ ඇයගේ සැමියාට අවනත නොවන්නියක් වේ ද, ආගමික හක්තිය නොමැත්තියක් වේ ද, නැතහොත් දරා ගත නොහැකි ලෙස දුර්ගුණාංග සහිත තැනැත්තියක් වන විට නැතහොත් බිරිඳ වෙත කිසි දු ආකාරයකින් ප්‍රියතාවක් නොපෙන්වා ඇයගේ අයිතිවාසිකම් සැමියා ලබා නොදේ යැයි ස්ථිර වන විට තලාක් කිරීම සුන්හත් වන තලාක් ලෙස හැඳින්වේ.

3. මුඛාත් වන තලාක් :-

බිරිඳ වෙත පූර්ණ සෙනෙහසක් නොදක්වා ඇය වෙනුවෙන් වියදම් කිරීමට අකමැති, මසුරු වූ සැමියෙකු ඇයව තලාක් කිරීම 'මුඛාත්' යන වර්ගයට අයත් වේ.

4. හරාම් වන තලාක් :-

යමෙකු තම බිරිඳට දේපළින් කොටසක් හිමි නොවිය යුතු යැයි සිතා අයහපත් අරමුණින් තම මරණය අභියස තලාක් පැවසීම හෝ බිරියන් දෙදෙනෙකුට වඩා සිටින විට එක් බිරිඳකට පමණක් තමන් සමඟ රැඳී සිටීමට අවස්ථාව ලබා දී අනෙක් බිරියන් එම අවස්ථාවේ දී ප්‍රතික්ෂේප කොට ඔවුන් තලාක් කිරීම හරාම් වන තලාක් වේ.

දික්කසාදය ප්‍රධාන කොටස් තුනකට බෙදා දැක්විය හැකිය.

1. තලාක් :-

සැමියා බිරිඳ ව විවාහ බන්ධනයෙන් නිදහස් කිරීමේ ක්‍රමය තලාක් වේ. තෙවරක් තලාක් පැවසීමේ අයිතිය සැමියාට ඇත. නමුදු, වරක් පමණක් තලාක් සිදු කිරීම ආරක්ෂාකාරී වන අතර නැණවත් තීරණයක් ද වේ. "මම නුඹව තලාක් කරන්නෙමි" යැයි පැවසුව ද එය එක් තලාකයක් වේ. මෙය ලිඛිතව ද සිදු විය හැකි ය. මෙය සෙල්ලමට පැවසුව ද ලිඛිත ව දන්වා සිටිය ද එය තලාකයක් බවට පත් වේ.

2. ෆස්කු :-

මෙය විවාහය අවලංගු බව හඟවයි. නිශ්චිත විවාහයක කොන්දේසි පූර්ණ වී නොමැති බව හෙළි වූණි නම්, විවාහය අවලංගු වේ. උදහරණයක් ලෙස සැමියා හා බිරිඳ කිරි ඥාතිත්වය යටතේ සහෝදර සහෝදරියන් යැයි විවාහයට පසු දන ගැනීමට ලැබීම. මෙම තත්ත්වයේ දී දෙදනා වහා ම වෙන් විය යුතු ය. නිශ්චිත ගැටලුව තර්කානුකූල ව පැහැදිලි කර ගත යුතු නම් කාලිවරයෙකු හමු වී විසඳගත හැකි ය.

3. කුලේ :-

බිරිඳ සැමියාගෙන් විවාහ බන්ධනයෙන් නිදහස ඉල්ලා සිටීම මෙසේ හඳුන්වනු ලබයි. මේ අවස්ථාවේ දී ඇය සැමියාට පරිත්‍යාගයක් ලෙස කිසියම් දෙයක් ලබා දී හෝ සැමියා විසින් පිරිනමන ලද මන්රය නැවත භාර දී හෝ විවාහ බන්ධනයෙන් නිදහස ලබා ගත හැකි ය. නමුදු මෙම ක්‍රියාකාරකම කාලිවරයෙකුගේ ඉදිරියේ දී සිදු විය යුතු ය. එමනිසා බිරිඳකගෙන් නිදහස ලැබීම සැමියාට හිමි අයිතියක් ලෙස තලාකයේ තිබෙන්නාක් මෙන් ම සැමියෙකුගෙන් නිදහස ලැබීමට බිරිඳට හිමි අයිතියක් ලෙස 'කුලේ හි' දක්නට ලැබේ.

තලාකය පවසන ආකාරය හා අවස්ථාව යනාදිය සලකා බලා තලාකය වර්ග දෙකකට බෙදා දැක්විය හැකි ය.

1. නිසි පරිදි
2. අනිසි පරිදි

අනිසි ක්‍රමය (හලාකුල් හිදර්)

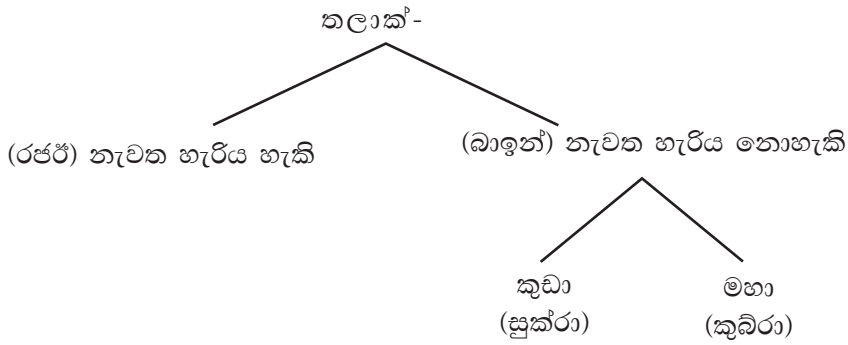
තලාක් තුන ම එකවර පැවසීම හෝ බිරිඳට මාසික ඔසප් වීම සිදු වූ කාලය තුළ තලාකය පැවසීම හෝ තුහුර් කාලය තුළ ශාරීරික සබඳතාවක් පැවැත්වූ තත්ත්වයේ දී තලාක් පැවසීම.

නිසි ක්‍රමය (හලාක් සුන්හි)

මෙවැනි තලාක් පහත සඳහන් කොන්දේසිවලට යටත් විය යුතු ය.

1. කාන්තාව පිරිසිදු ව සිටින (තුහුර්) කාලයේ දී පැවසීම.
2. එම කාලය තුළ දී ශාරීරික සබඳතාවක් නොතිබූ තත්ත්වයේ දී පැවසීම.
3. මිලග පිරිසිදු කාලයේ දී (තුහරයේ) දෙවන තලාකය පැවසීම.
4. ඊටත් පසු පැමිණෙන පිරිසිදු කාලයේ දී (තුහරයේ) තෙවන තලාකය පැවසීම.

පළමු වර හෝ දෙවන වර තලාක් පැවසීමත් සමඟ අවසන් කර ගන්න ද එය නිසි ක්‍රමයට සිදු වූ තලාක් ලෙස පිළිගැනේ. "තුහර්" යනු කාන්තාවක් මාසික ඔසප්වීමෙන් මිදී පිරිසිදු ව සිටින කාලය ලෙස සැලකේ.

තලාක් රජර් (හැවත හැරිය හැකි)

මෙය සදාකාලික වෙන්වීමක් ඇති නොකරන, නැවත එක් ව ජීවත් වීමට අවස්ථාවක් ඇති තලාක් වේ. පළමු හෝ දෙවන වර තලාක් පවසා වෙන් වූ බිරිඳගේ ඉද්දා කාලය අවසාන වීමට පෙර නැවත ඇය සමග එක්වීම මෙසේ හඳුන්වනු ලැබේ.

තලාක් බාලුන් (හැවත හැරිය නොහැකි)

මෙහි කොටස් දෙකකි. නිසි ක්‍රමයට අනුව තලාකය දී තෙවන තලාක් නොපැවසූ තත්ත්වයක ඉද්දා කාලය සම්පූර්ණ වූයේ නම් නැවත නිකාහ් ගිවිසුමක් මගින් අඹු සැමි යුවලට නැවත එක් ව ජීවත් වීමට අනුමැතිය ඇත. මෙය 'බයිනුනදුස් සුක්රා' එනම්, කුඩා වෙන්වීම ලෙස හැඳින්වේ.

තෙවන තලාකය ද අවසන් වූයේ නම් වෙන් වීම ඉතා ම පැහැදිලි ය. මෙය බාලුන් කුබිරා (මහා වෙන්වීම) වේ. මේ අවස්ථාවේ දී දෙදෙනා ම නැවත එක් ව ජීවත් වීමට ප්‍රිය කරයි නම්, ඇය වෙනත් කෙනකු සමඟ විවාහ වී ඔහු තලාක් තුන ම පවසා ඒ වෙනුවෙන් ඉද්දා කාලය ද ගෙවා අවසන් කළ පසු පෙර සැමියා සමග නව විවාහයකට එළඹිය හැකි ය.

තලාක් සම්බන්ධ ව සැමියා භාවිත කරන වචන හා ඔහුගේ ක්‍රියාකලාපය අවධානයට ලක් කොට තලාක් වෙනත් නාමයන්ගෙන් ද හඳුන්වනු ලැබේ. ඒවා නම්,

- ලිහාර්
- ලිආන්
- ඊලාඋ

ලිහාර්

ලිහාර් යනු යමෙකු තම බිරිඳ ව ශාරීරික වශයෙන් තම මවට සමාන කිරීම වේ. මෙලෙස සම කිරීම වෙනුවෙන් කඟ්ගාරා (වරදට පිළියම් වශයෙන් දෙනු ලබන පරිත්‍යාගය) ලබා දී නැවත එක්විය හැකි ය. නොමැති නම්, තලාක් සිදු වනු ඇත. 'ලිආන්' යනු යමෙකු බිරිඳ වෙත දුරාවාර වෝදනා එල්ල කර දිවුරා, අවසානයේ දී දෙදෙනා දෙදනාට ශාප කර ගනිමින් වෙන්වීම වේ.

ඊලාඋ

ඊලාඋ යනු යමෙකු තම බිරිඳ ව අමතා “අල්ලාහ් වෙත දිවුරා පවසමි. මම නුඹ සමඟ ශාරීරික සබැඳියාවක් නොපවත්වමි” යනුවෙන් දිවුරීම වේ. මෙලෙස ප්‍රකාශ කළ අයෙකුට සිව් මසක අවකාශයක් ඇත. ඒ අතර තුර ඔවුන්ට නැවත එක් විය හැකි ය. නොමැති නම් තලාක් සිදු වනු ඇත.

මේවා සම්බන්ධව පුළුල් වූ නීතිරීති දක්නට ලැබේ.

ඉද්ද

ඉද්දා යන පදයට “ගණන් කිරීම” “ගණන් බැලීම” යන අරුත් ඇත. මාස තුනක් ලෙස හෝ මාස හතරක් හා දින දහයක් ලෙස සංඛ්‍යාත්මක ව ඉද්දාහි කාලය ගණන් කිරීමෙන් මෙයට මෙම නාමය ලබා දී ඇත. ඉස්ලාමීය දෘෂ්ටියකට අනුව සැමියා අහිමි වූ කාන්තාව හෝ තලාක් පවසන ලද කාන්තාව නිශ්චිත කාලයක් විශේෂිත කොන්දේසි කිහිපයකට යටත් ව සිටීම මෙසේ හඳුන්වනු ලැබේ.

ඉද්ද දේව විධානයකි. එය ඉටු කිරීම ඉබාදත් වේ. ඉද්ද ප්‍රයෝජන රැසක් ලබා දෙන්නේ ය.

1. දේව විධානයක් හෙයින් කුසල් හිමි වේ.
2. කාන්තාව ගැබ් ගෙන තිබේ නම් ඒ පිළිබඳ දැනුම්වත් වී දරුවන්ගේ පියා ව තීරණය කර ගැනීමට අවස්ථාව ලැබේ.
3. තලාක් රජරී නම් නැවත එක් ව ජීවත් වීමට අවකාශය ලැබේ.

ඉද්දාව අනුගමනය කරන කාන්තාවගේ තත්ත්වයට අනුව ඊට අදාළ කාලය වෙනස් වන සේ ම එය අනුගමනය කරන හේතුව අනුව ද ඊට අදාළ කාලය වෙනස් වේ. නමුදු විවාහ වූ කාන්තාව සමඟ එකට එක්වීමට පෙර ඇයව තලාක් කළේ නම් ඇය ඉද්දා සිටීම අනවශ්‍ය ය.

1. සැමියා මිය යාම උදෙසා සිටින ඉද්ද - සැමියා මිය ගියේ නම් ඔහුගේ සියලු ම බිරිත්දැවරුන් ඉද්ද අනුගමනය කිරීම වගකීමකි. වයසෙහි කිසි දූ වෙනසක් නොමැති ව සියලුදෙනා ම මාස හතරක් හා දවස් දහයක් ඉද්ද අනුගමනය කළ යුතු ය.

“නුඹලා අතුරින් කවරකු හෝ භාර්යාවන් හැර දමා මියයත් නම් (එහෙයින්) ඔවුන් (භාර්යාවන්) සිව් මසකුත් (දින) දහයක් ඉද්දත් තත්ත්වයේ (බලාපොරොත්තු) විය යුතු ය.” (2 අල්බකරා :234)

2. ගර්භණී කාන්තාවකගේ ඉද්ද - සැමියා මිය යන විට බිරිඳ ගැබ්ගෙන සිටියේ නම් ඇයගේ ඉද්දා කාලය දරුවාගේ ප්‍රසූතිය දක්වා පමණි.

ගැබ් උසුලන (මාතාට) ඔවුන්ගේ සීමිත කාලය ඔවුන්ගේ ගැබ් බර බහාලීම ය.
(65 අත්තලාක් : 4)

3. නලාක් රජරී උදෙසා සිටින ඉද්දා - පළමු හෝ දෙවන තලාක් පවසන ලද කාන්තාව ඉද්දාව අනුගමනය කළ යුතු ය.

දික්කසා ද වූ ස්ත්‍රීන් මාස් ශුද්ධි තුනක් ගත වන තෙක් තමන් (ඉද්දන් නමින් හඳුන්වන අවිවාහක ව) බලාපොරොත්තුව සිටිය යුතු ය.
(2 අල් බකරා : 228)

ඉද්දා කාලය තුළ දී කාන්තාව ශරීරයේ අලංකාරය පිටතට විදහා දැක්වීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු ය. සාමාන්‍යයෙන් ඉද්ද කාලය තුළ දී විවාහ වීම හෝ විවාහ කතා බහ සිදු කළ නොහැකි ය. එසේ ම ආහරණ පැළඳීමෙන් වැළකිය යුතු ය. සැමියාගේ නිවසෙහි ඉද්ද සිටීම යහපත් ය. ඉද්ද අනුගමනය කරන බිරිඳ උදෙසා ජීවන වියදම් (නෆකා) ලබා දීම තලාක් පවසන ලද සැමියාගේ වගකීමකි.

ඉහත පවසන ලද කරුණුවලින් දික්කසාදය, ඉද්ද පිළිබඳ පැහැදිලි සීමාවන් ඉස්ලාම් පෙන්වා දී ඇති බව දැන ගත හැකි ය. ඉස්ලාමයේ පවුල් ජීවිතය වැදගත් වන බැවින් එය විනාශ වීමට නොදී ශිලාවාර, ක්‍රමවත් එකක් ලෙස සකසා ගනිමු.

පාඩමේ අකුළන් වදාගත් අරාබි වචන

❖ الطَّلَاقُ وَالْعِدَّةُ ❖ الْوَاجِبُ ❖ السُّنَّةُ ❖ الْحَرَامُ ❖ الْمُبَاحُ ❖ الْفَسْحُ ❖ الْخُلْعُ ❖
 الطَّلَاقُ الْبِدْعِيُّ ❖ الطَّلَاقُ السُّنِّيُّ ❖ الطَّلَاقُ الرَّجْعِيُّ ❖ الطَّلَاقُ الْبَائِنُ ❖ الصُّغْرَى ❖
 الْكُبْرَى ❖ الطُّهُرُ ❖ الظُّهَارُ ❖ اللَّعَانُ ❖ الْإِبْلَاءُ ❖ الْإِحْدَادُ ❖ النَّفَقَةُ ❖

අහසාසය

1. පහත වචන විස්තර කරන්න.
 - තලාක් ● ෆස්හු ● කුල්උ
2. ඉස්ලාම් තලාක් කුමන අවස්ථාවන්හි දී අනුමත කර ඇත් ද?
3. තලාක් සිදුවීම වළක්වා ගැනීමට ඉස්ලාම් පවසන මාර්ග මොනවා ද?
4. ඉද්දවෙහි දී පිළිපැදිය යුතු පිළිවෙත් මොනවා ද?
5. ඉද්දවෙහි ප්‍රයෝජන මොනවා ද?